

ע"פ 4996/13 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 4996/13

לפני: כבוד השופט ח' מלצר
כבוד השופט א' שהם
כבוד השופטת ד' ברק-ארז

המערער: פלוני

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי תל אביב-יפו
(כב' השופט צ' גורפינקל) מתאריך 26.06.2013 ב-
ת"פ 63963-12-12

תאריך הישיבה: כ"ב בשבט התשע"ד (23.01.2014)

בשם המערער: עו"ד גלעד כצמן

בשם המשיב: עו"ד נילי פינקלשטיין

פסק-דין

השופט ח' מלצר:

1. בפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי תל אביב - יפו (כב' השופט צ' גורפינקל) מתאריך 26.06.2013 ב-ת"פ 63963-12-12, בגדרו נגזרו על המערער 24 חודשי מאסר בפועל ו-12 חודשי מאסר על תנאי, למשך שלוש שנים מיום שחרורו, לבל יעבור עבירה בניגוד לפקודת הסמים המסוכנים, תשל"ג-1973 (להלן: פקודת הסמים המסוכנים).

רקע עובדתי

2. לפי המפורט בכתב האישום, במשך מספר חודשים המערער החזיק בדירתו, לבקשתם של אחרים, אלפי טבליות סם מסוכן מסוג בופרנורפין ואלפי קפסולות של סם מסוכן מסוג מתוקסימתקתינון. לבקשת אותם אחרים - הוא סיפק להם את הסמים כדי שיסחרו בהם. בעבור שירותיו אלו קיבל המערער שכר יומי של 250 ₪.

בגין מעשים אלו יוחסו למבקש עבירות של עסקה אחרת בסם (עבירה לפי סעיף 13 לפקודת הסמים המסוכנים) והחזקת סמים מסוכנים שלא לצריכה עצמית (עבירה לפי סעיפים 7(א) ו-7(ג) רישא לפקודת הסמים המסוכנים).

יצוין עוד כי חרף שיתוף הפעולה המלא של המערער עם גורמי החקירה, יתר המעורבים בפרשה לא הועמדו לדין נוכח קשיים ראייתיים שונים. נתון נוסף בעל חשיבות הוא כי לאחר שיתוף הפעולה של המערער עם גורמי החקירה ביחס לזהותם של יתר המעורבים בסחר בסמים שנתפסו בדירתו של המערער - המערער הותקף על ידי אותם אחרים ונגרמו לו חבלות חמורות. תוקפיו הועמדו לדין בגין התקיפה והורשעו, תוך שכתב האישום נגדם מציין כי הם תקפו את המערער משום ש"הלשין עליהם במשטרה לגבי סמים".

3. טרם שנגזר דינו של המערער - שירות המבחן הגיש תסקיר בעניינו. בתסקיר פורטו קשייו של המערער נוכח היותו עיוור, ריחוקו ממשפחתו ברשות הפלשתינאית עקב שיתוף פעולה שלו עם הרשויות בישראל, בצד מצבו הכלכלי והנפשי הקשה. מאידך גיסא צויינה כמות הסמים שנתפסו בחזקתו של המערער וכן עברו הפלילי - שיש לציין כי אינו מכביד ואינו נוגע לעבירות בסמים. עורך התסקיר ציין גם כי המערער נוטה להשליך את האחריות למעשיו על גורמים חיצוניים, ונעדר יכולת להתבונן באופן ביקורתי על דפוסי התנהגותו. נוכח כל האמור המליץ עורך התסקיר כי על המערער תושט תקופת מאסר קצרה ועונש משמעותי על תנאי.

4. לאחר שהונח בפני בית המשפט קמא הנכבד תסקיר המבחן בעניינו של המערער - בית המשפט קמא הנכבד קבע מתחם ענישה הנע בין שנת מאסר לשלוש שנות מאסר, וגזר את דינו של המערער, כמתואר בפסקה 1 שלעיל.

טענות הצדדים

5. בא-כח המערער טען בהודעת הערעור ובטיעונים בפנינו כי שגה בית המשפט קמא הנכבד משלא נתן משקל מספיק לנסיבות חייו הקשות של המערער ולעובדה כי יתר המעורבים בפרשה (שחלקם בפרשה היה גדול יותר

לגישתו) - לא הועמדו לדין. הוא אף הדגיש כי המערער שיתף פעולה באופן מלא עם הרשויות, וציין את המחיר האישי הכבד ששילם המערער עבור שיתוף פעולה זה, לאחר שהותקף, כאמור, על ידי המעורבים האחרים בפרשה.

6. באת-כח המשיבה טענה כי לאור חשיבות המלחמה בנגע הסמים יש להטיל עונשים חמורים על כל החוליות בשרשרת הפצת הסם, וביקשה לסמוך ידיה על פסק דינו של בית המשפט קמא הנכבד, שלשיטתה, הביא לאיזון ראוי של השיקולים לחומרא ולקולא.

דיון והכרעה

7. לאחר בחינה של נימוקי הערעור ושמיעת טיעוני באי-כוח הצדדים - הגענו לכלל מסקנה כי דין הערעור להתקבל חלקית. להלן יובאו בקצרה הטעמים למסקנתנו זו.

8. נקודת המוצא בסוגיה שלפנינו נשענת על ההלכה, לפיה ככלל - אל לה לערכאת הערעור להתערב בעונש שהושת בערכאה הדיונית, אלא אם כן מדובר בסטייה מהותית ממדיניות הענישה הראויה, או כאשר מתקיימות נסיבות מיוחדות המצדיקות את הדבר. הנה כי כן, התערבות במידת העונש תעשה על-ידי ערכאת הערעור רק אם "הערכאה הדיונית נכשלה בטעות, או שהעונש שנגזר על ידה חורג במידה קיצונית מן העונשים המוטלים, בדרך כלל, בנסיבות דומות". (ראו: ע"פ 1242/97 גרינברג נ' מדינת ישראל (3.2.1998); ע"פ 9097/05 מדינת ישראל נ' ורשילובסקי (3.7.2006); ע"פ 3091/08 טרייגר נ' מדינת ישראל (29.1.2009); ע"פ 6877/09 פלוני נ' מדינת ישראל (25.6.2012)).

9. הלכה היא כי חשיבותה של המלחמה בנגע הסמים מצדיקה ענישה חמורה גם למי שמהווים רק חוליה בשרשרת הפצת הסם. עמד על כך חברנו השופט נ' סולברג, ב-ע"פ 3625/11 פלונית נ' מדינת ישראל (06.11.2012), בציינו כדלקמן:

"אין מנוס מהעדפת האינטרס החברתי הכולל על פני האינטרס האינדיבידואלי של המערערים. פגיעתם של הסמים המסוכנים היא קשה ונרחבת, ביחידים ובציבור, ושומה לעשות ככל הניתן במסגרת המאבק בנגע הסמים. [...] חיי אדם עומדים על הפרק - בריאות הנפש והגוף - וכן גם כל הפשיעה הנלווית, הפוגעת בבטחונם וברכושם של רבים וטובים ישרי-דרך; ובזכותם לחיות בהשקט ובבטחה. ענישה מחמירה וכואבת היא הכרח בל יגונה. הרתעה היא כורח המציאות."

10. נוכח האמור איננו סבורים כי העונש שהוטל על המערער חורג מהותית ממדיניות הענישה במקרים דומים, אך נסיבות חייו הייחודיות של המערער, כמו גם המחיר האישי ששילם בגין שיתוף הפעולה עם גורמי החקירה בפרשה - הם שמובילים אותנו למסקנה כי יש להפחית במקצת מעונשו של המערער.

זאת ועוד - אחרת. המערער, סובל מעיוורון כמעט מלא ומוכר כסובל מנכות בשיעור של 100% מטעם המוסד לביטוח לאומי. נכות זו מהווה גורם שהופך את ריצוי המאסר עבור המערער לקשה יותר, בהשוואה ליתר האסירים.

11. גורם נוסף המהווה, לדידנו, שיקול המצדיק הפחתה מסוימת בעונשו של המערער הוא תקיפתו על ידי יתר המעורבים בפרשה - שהתנכלו לו בעקבות המידע שמסר לגביהם. ניתן רק לשער את האימה שאחזה במערער, שנכותו מגבירה את תחושת חוסר האונים שחש כל מי שמותקף על ידי רבים ממנו - עת הוכה נמרצות סמוך לביתו על ידי המעורבים האחרים בפרשה. אף אם אין מדובר בשיקול שצריך להביא להפחתה משמעותית בעונשו של המערער, הרי שיש בכך כדי להצדיק הפעלה של מידת הרחמים בעניינו של המערער, מבלי שתמוצה עמו כל חומרת הדין.

12. נוכח כל האמור לעיל, אף שאין אנו מתערבים במתחם הענישה שנקבע על ידי בית המשפט קמא הנכבד, אנו סבורים כי נסיבותיו המיוחדות של המערער, כפי שפורטו לעיל, מצדיקות הפחתה מסוימת בעונשו, בתוך אותו מתחם, כך שאנו רואים להעמיד את עונש המאסר בפועל שהושת עליו על 16 חודשים. יתר רכיבי גזר הדין יוותרו על כנם.

ניתן היום, כ"ב באדר ב' התשע"ד (24.3.2014).

שופט

שופט

שופט
